

در شورای شهرداران مناطق
بیست و دوگانه اعلام شد
اقدامات فرهنگی در مجموعه
مدیریت شهری

معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهردار تهران با حضور در شورای شهرداران مناطق بیست و دوگانه که با ریاست شهردار تهران برگزار شد به تشریح آخرین اقدامات و برنامه‌های مدیریت فرهنگی شهر پرداخت. به گزارش خبرنگار همشهری محله، دکتر «سیدمحمدحادی ایازی» معاون امور

اجتماعی و فرهنگی شهردار تهران در این جلسه با بیان توسعه فن آوری اطلاعات در ۳۷۴ محله و اجرای طرح شهروند الکترونیک گفت: «با راه‌اندازی ۲ هزار و ۶۱۸ کاتون محلی فن آوری اطلاعات در شهرزمینه و ساختار مناسب را برای اجرای طرح آموزش مجازی شهروندان فراهم شده است.»

پهلوانان فرحزاد محسوب می‌شود وضعیت سال‌های گذشته این زورخانه را توضیح می‌دهد: «زورخانه به دلیل حمایت نکردن مسئولان ورزش زورخانه‌ای به محلی متروک و بدون استفاده تبدیل شده بود. به همه نهادهایی که به این ورزش مربوط می‌شدند مراجعه کردیم ولی کارهای بازسازی این زورخانه از طرف هیچ سازمان و نهادهای حمایتی نشد تا اینکه از شهرداری منطقه برای رفع این مشکل درخواست کمک کردیم و با پیگیری‌های مداوم شورایی محله فرحزاد از شهرداری منطقه و شورای شهر تهران قول همکاری برای راه‌اندازی زورخانه فرحزاد در همان محل و ساخت یک ورزشگاه جدید با یک پارکینگ ۴ طبقه را در زمین مجاور گرفتیم.» دبیر شورایی فرحزاد حرف‌هایش را این گونه ادامه می‌دهد: «در بررسی‌های انجام شده از زورخانه فرحزاد هیچ اثر

تاریخی مشاهده نشد و گر نه مانند حمام ۳۰۰ ساله محله فرحزاد از تخریب جلگیری می‌کردیم.» او تا کید می‌کند: «این محل سال ۱۳۶۴ با نظارت فدراسیون ورزش‌های باستانی بازسازی شده است و پس از آن هیچ‌گونه حمایتی صورت نگرفت و با اینکه شهرداری منطقه تعهدی در برابر این ملک نداشت با شورایی همکاری کرد.»

چه کسی پاسخ می‌دهد؟

فرحزادی از روزهای پهلوانی و جوانمردی می‌گوید که این روزها در میان ورزشکاران کمرنگ شده است: «فرهنگ پهلوانی در میان عده‌ای از ورزشکاران هیچ جایگاهی ندارد و پول جای همه چیز را گرفته است. متأسفانه برخی ورزشکاران آنقدر مغرور شده‌اند که حتی در کارهای خیر شرکت نمی‌کنند. در صورتی که یکی از رسوم زورخانه گلریزان است و زمانی

می‌توانیم وارد آن محیط شویم که تواضع پیشه کرده باشیم.» او ادامه می‌دهد: «محیط زورخانه فرقی با ورزشگاه و فرهنگش تفاوتی با انسانیت و مفاهیم دینی ندارد. ولی واقعاً کدام سازمان یا مجموعه مسئول واقعی این ورزش است؟ آیا میراث فرهنگی تعهدی درباره این ورزش ندارد؟» مشکل نوسازی زورخانه شهدای فرحزاد را شهرداری منطقه رفع کرد. البته امیدواریم ساخت آن نیز تسریع شود و به زودی در اختیار ورزشکاران قرار گیرد. ولی بعد از آنچه خواهد شد؟ آیا باز هم باید نگران بی‌حمایتی‌ها و بی‌توجهی‌ها نسبت به ورزش پهلوانی بود؟ کاش مسئولان و متولیان ورزش درصد کمی از هزینه‌های میلیاردی برخی از ورزش‌ها را برای یک ورزش ایرانی هزینه کنند که اگر به ماهیت این ورزش توجه داشته باشند ارتقای اصول اخلاقی و جوانمردی ورزشکاران و تندرستی را در جامعه شاهد خواهیم بود.

نگارخانه زورخانه‌ای

کهنه سوار یا مرشد

مرشد یا کهنه سوار به کسی گفته می‌شود که آواز خوشی دارد و هنگام ورزش در سردم می‌نشیند. کهنه سوار از آرموده‌ترین پهلوانان است که برای حرکت ورزشی مختلف آهنگ‌های خاص می‌خواند و وقتی که حرکت‌ها ضرب گرفت با شعرهای حماسی و عرفانی می‌گویند. می‌گویند در قدیم آموزش ورزشکاران و پهلوانان با مرشد بود به این صورت که کهنه سوار لنگ به دوش می‌انداخت و با چوبی که در دست داشت کنار گود می‌نشت و به باستانی‌کاران و کشتی‌گیران آموزش می‌داد.

چراغ سردم

سردم در عرف پهلوانان جای مقدسی محسوب می‌شود و روشن نگاه داشتن آن همانند روشن نگاه داشتن سقاخانه‌ها لازم‌الاجراست. پولی که اهل سردم از مردم می‌گیرد به‌عنوان چراغ سردم بوده و به آن پول چراغ می‌گویند. سردم یکی از غرقه‌های چسبیده به راهروی زورخانه است که حدود یک تا یک و نیم‌متر از کف زورخانه بلندتر است. جلوی سردم چوب بستنی قرار داد که به آن رنگ، پوست پلنگ، زره، سیر و پر قو آویخته شده است. روی سکو هم اجاق کند شده یا منقلی قرار می‌دهند که مرشد تنبک خود را با آتش آن گرم کند.

میل زورخانه

میل زورخانه به منزله گرز است که در جنگ‌های قدیم از آن استفاده می‌شد که به تدریج از آهن به چوب تغییر کرد و از شکل گرز خارج و به‌صورت فعلی درآمده است. هدف از میل گرفتن عادت دادن دست‌ها به استعمال گرز در جنگ است. ۳ نوع میل وجود دارد. میل ورزش؛ نوعی از میل که از چوب سنگین ساخته شده است. نوع دوم میل بازی است که از چوب‌های سفید رنگ و کوچک برای بازی و شیرین‌کاری درست می‌شود. دسته‌های آن را تا حد امکان بلندتر می‌سازند تا در موقع بازی، چرخاندن،

ضرب

ورزش زورخانه‌ای آداب و سنت خاص خود را دارد. آداب و سنتی که با تاسی از پهلوانان و دلاوران افسانه‌ای، خلق و خوی مردانگی و مروت و جوانمردی را در ورزشکاران برمی‌انگیزد و به آنها نیرو می‌دهد. این خصائل نیکو در قالب اشعار و داستان به‌صورت آهنگین و به همراهی «ضرب زورخانه» که مهم‌ترین‌ساز این نوع موسیقی است، برای تهییج ورزشکاران در هنگام ورزش از سوی «مرشد» خوانده می‌شود. ورزشکاران هماهنگ با موسیقی مرشد جست و خیز می‌کنند و حرکات زیبایی گروهی یا فردی به نمایش می‌گذارند.

گورگه

این کلمه در سال‌های اخیر در تهران به جای میل زورخانه اصطلاح شده است، در صورتی که گورگه گرفتن نوعی از میل گرفتن است که ورزشکار حرکات خود را به نهایت سرعت رسانیده و میل‌ها را به اصطلاح سر می‌چگرفته و مرشد هم آهنگ مخصوصی برای این حرکت می‌نوازد. آن آهنگ را از قدیم گورگه گفته‌اند و کلمه گورگه یا گورگه از لغات مغولی است که در فارسی باقی مانده است. گورگ نام نوعی از طبل یا نقاره است که در قدیم در جنگ با آهنگ خاصی می‌نواخته‌اند.

پازدن

پازدن یکی از حرکات‌های ورزش باستانی است که قبل از آغاز برنامه، میاندار وسط گود می‌ایستد و ورزشکاران اطراف او گرد می‌آیند. نخست میاندار پای آرامی می‌زنند که به آن پای نرم می‌گویند به این صورت که ورزشکار پنجه یک پا را اندکی از زمین بلند می‌کند و بر روی پنجه پای دیگر، خود را تکان می‌دهد و به آرامی پیش و پس می‌رود. ورزشکاران در زورخانه چهار جور پا می‌زنند: پای اول، پای جنگلی، پای تبریزی و پای آخر.

نگاه
احیای ورزش
زورخانه‌ای

«ابراهیم رستمی» ۳۴ ساله یکی از ورزشکاران محله همایونشهر است که پیش از ۵۰مدال قهرمانی و نایب قهرمانی رشته‌های کشتی، باستانی و بوکس در مسابقات استانی و کشوری و پهلوانی دارد و سال‌های ۸۷ و ۸۸ بازنوبند پهلوانی را کسب کرده است. او درباره منش‌ها و رفتارهای ورزش زورخانه می‌گوید: «ورودی زورخانه ارتفاع کمی دارد؛ برای همین زمان عبور حتماً باید سرت را خم کنی و غرور و منیت را کنار بگذاری. بنابراین ورزشکاران باستانی همراه پرورش بدن، به اخلاق جوانمردی هم توجه ویژه‌ای دارند.» او بیشتر توضیح می‌دهد: «مرشد وظیفه دارد قبل از شروع شنای چرخ هر فرد با خواندن اشعار پندآمیز و غزلیات عرفانی و سرودهای حماسی، روح پهلوانی و دلاوری را در جوانان ورزشکار زنده کند.» رستمی با بیان اینکه هر وسیله و کار در زورخانه معنا و مفهوم خاصی دارد، می‌گوید: «زورخانه، خلق و خوی مردانگی و جوانمردی را در ورزشکاران برمی‌انگیزد و به آنها یاد می‌دهد که چگونه از حق مظلومان دفاع کنند.» قهرمان ورزش باستانی کشور می‌گوید: «احترام به سادات و رعایت ادب نسبت به پیشکسوت و بزرگ‌تر از مهم‌ترین آداب زورخانه است به نحوی که جایگاه هر فرد در گود زورخانه با توجه به سن و سابقه مشخص می‌شود.» او معتقد است باید کنار ورزش‌های جدید، ورزش زورخانه‌ای و فرهنگ پهلوانی را در میان شهروندان نهادینه کرد تا همه مردم در گروه‌های سنی مختلف به این ورزش روی بیاورند.

